

Az MKIK 2002. áprilisi vállalati konjunktúratesztjének az eredményei

A. Összefoglaló

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 1998 óta évente kétszer végez konjunktúra-felmérést tagvállalatai körében. A kikérdezést a területi kamarák bonyolítják le, az eredmények értékelését pedig az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemzési Intézete végzi. A legutóbbi teszt, amelynek eredményeiről most beszámolunk, 2002. április második felében zajlott. Az önkéntes felmérésben ez alkalommal 1563 vállalat vett részt, ami igen nagy, s többféle dimenzióban való elemzésre alkalmas mintának tekinthető. A felmérés az ország – Tolna megye kivételével – valamennyi megyei és városi kereskedelmi kamarájára kiterjedt, ami majdnem teljes országos lefedettséget biztosít.

Az MKIK 2002. áprilisi vállalati konjunktúratesztje igen ellentmondásos képet rajzol a vállalatok jelenlegi és várható helyzetéről. A teszt összességében javuló üzleti helyzetet jelez a tavaly őszi felméréshez képest. Az összevont konjunktúra-index az őszi igen alacsony szintről, 8,9 pontról 14,3 pontra emelkedett, ami a második legjobb eredmény az eddigi kilenc konjunktúra-felmérésből (1. táblázat).

A konjunktúra-index és annak összetevői (relatív indexek)

Az egyes mutatók	1998/1	1998/2	1999/1	1999/2	2000/1	2000/2	2001/1	2001/2	2002/1
Jelenlegi üzleti helyzet	11,9	14,7	7,4	11,0	10,2	12,8	6,8	7,5	2,1
Várható üzleti helyzet	18,0	9,9	13,7	7,0	16,0	9,3	22,7	5,1	21,2
Megrendelések	8,5	9,5	8,4	13,3	18,1	19,9	20,6	5,9	20,4
Kapacitáskihasználtság	19,8	16,0	12,0	16,2	16,2	14,2	19,9	15,7	24,1
Jelenlegi jövedelmezőség	-8,7	1,8	-8,3	-5,8	-5,9	-4,7	-8,7	-9,0	-14,2
Várható jövedelmezőség	11,1	11,8	5,9	7,7	6,6	7,2	15,1	8,1	16,9
Beruházások	19,6	21,8	10,0	13,4	10,6	13,1	14,8	16,9	14,7
Konjunktúra-index	12,8	13,3	8,2	10,9	11,7	11,9	14,6	8,9	14,3

*A táblázat az egyes kérdésekre adott válaszok ún. **relatív indexeit (RI)** tartalmazza. Ezek az indexek azt mutatják, hogy a pozitív válaszok aránya mennyivel haladja meg a negatív válaszokét. Negatív érték azt jelzi, hogy a „rossz” válaszok aránya magasabb volt, mint a „jó” válaszoké. Az összevont konjunktúra-index a különböző kérdésekre adott válaszok relatív indexeinek súlyozott átlag.*

Mint a táblázatból látható, **a cégek jelenlegi helyzetüket kifejezetten rossznak ítélték, várakozásaik viszont határozottan javultak** az előző felméréshez képest. Mind az aktuális üzleti helyzet, mind a jelenlegi jövedelmezőség vállalati megítélése lényegesen rosszabb volt most áprilisban, mint fél évvel korábban, s a kapacitások kihasználtsági szintje (ezt a mutatót nem tartalmazza az összevont konjunktúra-index) is alacsonyabb, mint tavaly ősszel. A jövőre vonatkozó várakozások azonban

optimizmusra adnak okot a következő félévi gazdasági folyamatokkal kapcsolatban. A tesztben résztvevő cégek *üzleti helyzetük* jelentős javulását várják, a *jövedelmezőség* emelkedését várók aránya pedig még soha nem volt ilyen magas. A *kapacitások* jelenleg igen alacsony kihasználtságának a javulására számítanak, s némileg emelkedő *megrendelésekről* számoltak be. Beruházási terveik is biztatónak mondhatók. Ezzel konzisztens, hogy a *foglalkoztatás* növekedését várják.

Mind a jelenlegi helyzet rendkívül negatív, mind a jövőbeli várakozások kimagaslóan optimista megítélése azt jelzi, hogy a vállalatok úgy érzik, hogy most már elérték a mélypontot, s a jövőbeli helyzet ennél jobb lesz. Makroszinten ezt „bázishatásnak” nevezzük, ami azt jelenti, hogy a megelőző időszak viszonylag alacsony szintjéhez képest könnyebb magas növekedést elérni, mint magas szinthez viszonyítva. Tesztünkben a jelenlegi helyzet nagyon rossz megítélése tulajdonképpen ennek a bázishatásnak a mikroszintű megjelenése.

A cégek valamennyi kérdésre adott válasza rövid távon mérsékelt optimizmusra ad okot.